

En kajaktur "runt" Bohuslän.

Så var det då äntligen sommar och studierna tar ett litet uppehåll. Nu ges möjligheten för gemene man att äntligen ta det lugnt. Kanske slappa i hängmattan med en bok, kanske ligga på stranden och lapa sol, - eller ge sig ut på en 55 mil lång kajaktur. För mig var inte valet så svårt, det blev som det blivit varje sommar sedan lumpen. En kajaktur men den här gången skulle jag paddla ensam och lite längre än tidigare.

Idén till paddelturen fick jag när jag förra hösten var på en kurs i Södertälje som hette "Kurs i löpning". Det kan tyckas konstigt att finna idén till en paddeltur på en kurs som gällde löpning men en av föreläsarna, Rune Larsson från Trollhättan känd som Sveriges främste ultramarathonlöpare, höll ett föredrag om hur det gick till när han rodde över Atlanten. Kajakpaddling var en viktig del av hans förberedande träning. Under ett gemensamt löp-pass ute i skogen berättade Rune om en bra paddlingstur som han brukade göra ibland. Turen startar på Orust, går vidare upp längs hela Bohuslän enda in till Halden i Norge. Därifrån paddlar man vidare in i Haldenkanalen tills man kommer till Otteide där man tar sig över land ett par kilometer till Stora Le i Dalsland. Vidare genom Lelången och Dalslands kanal ut i Väneren. Ner till Vänersborg, genom Göta Älv och ut till Nya Älvsborgs fästning för att sedan styra norrut till startplatsen. En sträcka av lite mer än 55 mil sammanlagt.

Under vintern gick jag och funderade över hur jag skulle lägga upp paddlingen med sådant som utrustning och olika vägval i fall att vädrets makter skulle vara allt för problematiska. Samtidigt fick roddmaskinen användas som komplementträning

när isen låg tjock på Norrviken och det inte var möjligt att paddla. Så fort isen släppt så var det i med kajaken och börja träna. Några av de problem som jag hade insett skulle uppstå var att färdas med kajaken över land och att ta sig förbi slussarna. Att bära kajaken med all utrustning själv skulle var i stort sett omöjligt eftersom det vara många kilon i en otymplig förpackning att bära på. Därför lånade jag en speciell kajakvagn som kunde spännas fast på kajaken och göra den till en kärra som man kunde dra efter sig. Efter att inhandlat all mat och ordnat med utrustningen som jag fått låna av Henåns Scoutkår och Idrottshögskolan i Stockholm så var jag redo att ge mig av på min tur som i bästa fall skulle ta 10 dygn och i sämsta fall 15.

Den 10 juni klockan 09 00 paddlar jag ut från Kungsvikens skyddade hamn på Orust på min färd norrut. Det är småmulet och vinden är rakt västlig vilket gör att jag får den i sidan. Min kajak som är av märket Prijon och av modellen Seayak känns tyngre lastad än någonsin. Senare har jag läst på Prijons hemsida att just den här kajaken är lämpad för paddlare mellan 55 och 70 kilos vikt och

ungefär 50 kilo packning. Vilket gör att jag egentligen är minst 15 kilo för tung men det är jag lyckligt ovetande om där jag sitter och paddlar. Liggunderlaget och kajakkärran har jag spänt fast på akterdäck eftersom det inte fick plats i ordinarie lastutrymme. När jag passerar Lysekil dyker en säl upp vid sidan av mig och simmar med ca 100 meter innan den dyker och försvinner. Det är ganska gropig sjö som allt som oftast slår över kajaken. När det slår över akterut och träffar liggunderlaget som är fastspänt så girar kajaken ganska kraftigt men det hela är mest en vnesak.

Jag använder mig av marschrutiner när jag paddlar dvs. paddla 55 min vila 5 osv. Under vilan passar jag på att äta mina energikakor som jag bakat samt att dricka lite vatten. Det blir även lite kexchoklad ibland för att få variation. Efter fyra timmar går jag iland på Lilla Kornö för att laga lunch på spritköket. Jag har beslutat att äta tre lagade mål mat om dagen

för att upprätthålla ett tillräckligt födointag. Lunchen består av nudelsoppa som är välkänd studentmat. Efter en timme så är det dags att ge sig av igen. Molntäcket har spruckit upp och vinden tilltagit. Därför paddlar jag så mycket som möjligt i lä bakom de kala öarna. Utanför finns bara Skagerack och inget som skyddar. På vissa ställen har jag dock inget val utan är tvungen att ge mig ut i vågorna där det jag absolut inte vill är att kantra. Det går i alla fall utan problem och jag passerar kustmetropolen Smögen som verkar lite öde. Annat blir det om några dagar när det är studenttider och alla gymnasiestudenter skall ha sina fester här ute.

Färden fortsätter genom Sotenäs-kanalen och till dess utlopp vid Hamburgsund där jag klockan 18.30 slår lägger i en färlage på Kalvön. Jag slår upp mitt tält, badar, tvättar av mig och äter middag på klipporna. Kryper in i tältet, ned i sovsäcken och somnar

till vågornas kluckande mot stranden.

Nästa dag ger jag mig av klockan 07.30 i helt vindstilla väder och ut på ett spegelblankt hav. Jag passerar Fjällbacka skärgård som är populärt för kajakturism men jag ser inte till några andra paddlare. Kanske beror det på att jag paddlar i det yttersta kustbandet. Av någon anledning så tycker jag att det är ju där man skall vara när man paddlar. Alla kala öar med sina små vikar med sandstränder där det är perfekt att gå iland för att rasta. Det är lugnt, inte så mycket båtar och gott om sälar och fåglar att se på. Har man riktig tur kan man få se späckhuggare under våren när de går söderut för att jaga. Västerut så är det Skottland och Orkneyöarna som är nästa bit av land. Dagens stora mål och utmaning är att passera udden Tjurpannan som ligger lite norr om Grebbestad. Den är vida omtalad bland västkustseglare för att när det har varit västlig vind i några dagar så är vågorna väldigt höga där. Idag är det lugnt och det blir inte speciellt spännande. Färden fortsätter lugnt vidare mot dagens slutdestination som blir Tjärnö där jag slår upp tältet för natten.

När jag intar min middag i det varma solskenet så kommer det en äldre herre med sin tax gående mot mig och han ser inte speciellt glad ut.

Taxen verkar mer positivt inställd eftersom den glatt viftar på svansen hela tiden. När han väl är framme vid mig så hälsar jag med ett: God kväll! Och får till svar en utläggning om alla eländiga nudister som badar vid hans brygga. Jag lovar att inte bada näck vid hans brygga men han verkar inte helt övertygad och går snabbt vidare till att det är tältförbud just där jag tältar. Gubben vill helt enkelt inte ha några tältande kajakpaddlare i närheten av sin tomt. Han är nog någorlunda medveten om allemansrätten tänker jag och drar några citat därifrån. Då ilsknar han till ännu mer och börjar med stora gester att svamla om någon lokalplan som mer eller mindre förbjuder utbölingar på ön. Snart kommer det nog hot om avvisning också. Det kommer inte för gubben säger att han inte har något emot att jag tältar där men att andra har det. Sedan vänder han tvärt och går därifrån utan att säga något. Eftersom jag börjat vår konversation någorlunda artigt så avslutar jag den givetvis på samma sätt med att önska en fortsatt trevlig kväll. Det är som alltid roligt och givande att träffa nya människor när man är ute skärgården.

Följande dag ger jag mig av samma tid som dagen innan och paddlar rätt ut på Kosterfjorden. Himlen är klarblå och som alltid på morgonen är det vindstilla. Den första båt jag möter är Kosterfärjan på väg ut från Strömstad till Kosteröarna. På min väg mot Idefjorden paddlar jag längs med de höga berg som utgör den svenska gränsen mot Norge. En rätt mäktig syn för att vara så långt söderut i Sverige. Jag når Idefjorden och passerar under den nya bro som håller på att byggas över Svinesund och sedan även den gamla bron. Väl framme i Halden så paddlar jag så långt in i själva staden det går innan jag tar upp kajaken. Där lastar jag ut en del av den tyngre utrustningen och lägger i en rygsäck för att bära. Jag vill skona kajakkärran så mycket som möjligt eftersom den bara inte får gå sönder. Med rygsäcken på ryggen och kajaken på kärran börjar jag gå upp mot Femsjön som ligger

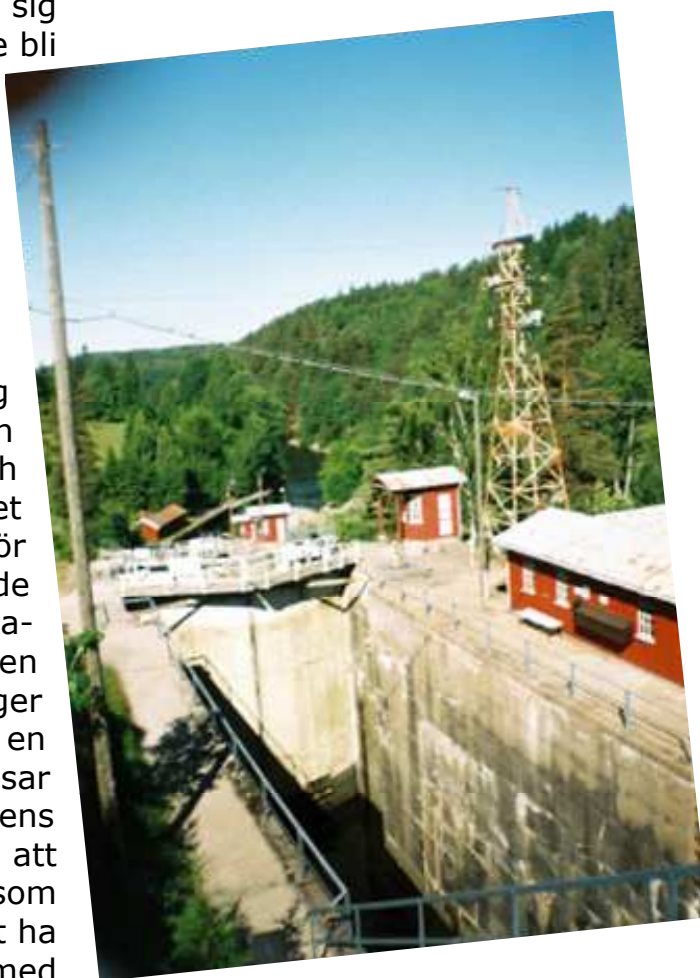
ca 100 höjdmeter ovan havsnivån. Jag går ganska länge utan att det känns speciellt jobbigt, stigningen är måttlig. Till slut kommer jag fram till den sista backen som visar sig vara mycket brant och ungefär en halv kilometer lång. Det är riktigt tungt med allt jag har att släpa på så väl uppe på toppen känns det att benen har fått jobba ordentligt och jag flåsar rejält. När jag står och vilar lite så kommer en norrman som undrar vad jag kommer ifrån och visar mig var jag kan sätta i kajaken. Packar i ordning kajaken och paddlar i väg ut på sjön i en halvtimme innan jag beslutar mig för att gå iland vid en badplats som är tom på folk. När tältet är uppslaget så passar jag på att tvätta mig själv och kläderna för att bli av med allt ingrott salt som samlats. Vädret är om ännu bättre än det var vid gårdagens mid-

dag så det känns skönt att sitta ute i solen och ta det lugnt innan man skall sova.

Jag ger mig av från lägerplatsen i strålande solsken och beger mig in i det system av sjöar som kallas Haldenkanalen vilket innefattar tre slussystem. Varje gång jag paddlar förbi ett sommarhus vid vattnet så ropar alla: Go tur! Efter en timme så är jag framme vid Brekke där den första och högsta slussen ligger. Total höjdskillnad är 26 meter. Eftersom jag inte tänker slussa med kajaken så går jag iland lite innan slussen och letar reda på någon lämplig väg som jag kan dra kajaken förbi slussen på. Det finns i och för sig trappor vid slussen med det skulle bli för tungt att bära upp kajaken där själv med all utrustning. Anledningen till att jag inte vill slussa är att det tar lång tid och kostar pengar. Jag har varken tid eller pengar för sådant.

Väl ovanför slussen så passar jag på att njuta lite av utsikten och läsa lite om Haldenkanalen och dess historia. Det visar sig att det just idag är 200 års jubileum för själva kanalen. Fast något firande märks inte här. Längre fram på kanalen som egentligen inte är en kanal utan flera sjöar som hänger samman blir jag ikappaddlad av en norrman i tävlingskajak. Det visar sig att han är ordförande för Haldens kanotklubb och är på väg för att möta upp Otteids kanotklubb som idag skall paddla till Halden för att ha en gemensam fest med Haldenpaddlarna. Frågorna är många om min tur och varför jag är ensam o.s.v. men till slut möter vi de andra paddlarna och jag fortsätter vidare

själv. När jag kommer fram till Otteide så är det upp med kajaken och börja gå. Vägen är en gammal nedlagd banvall som är plan och jämn vilket underlättar. Efter en halvtimme är jag framme vid sjön Stora Le. Klockan är över sju på kvällen så paddlar jag inte speciellt långt för att slå läger i skydd av några träd vid strandkanten.

På morgonen regnar det lätt och blåser rätt så mycket men det blir knappt några vågor. Efter en timme når jag Lennartsfors i Sverige. Därefter kommer sjön Lelången som enligt de paddlande norrmännen från igår är "kämpelång". Kartan visar att den mer än 40 km lång. Hela dagen paddlar jag längs Lelången och det är faktisk riktigt stark medvind hela tiden. Halvvägs så blåser min hatt bort i de mörka vågor vilket känns som en bitter förlust. Det är lite svårt att orientera sig längs sjön eftersom det ser likadant ut överallt. Bara skogsklädda berg så långt ögat når och sjön går i en lång böj så man ser inte slutet. Till slut når jag fram till en liten holme norr om Bengtsfors där jag slår upp tältet i den hårdaste vinden hittills på färden. Jag är tvungen att fästa alla linor som finns för att det skall stå stadigt. Det känns skönt att sitta inne i tältet och lyssna på vinden som blåser i träd och buskar utanför.

Följande dags mest prioriterade uppgift är att få tag i en hatt som ersättning för min tidigare bortflugna. Därför går jag iland i Bengtsfors och

inhandlar en keps på markanden som finns på det lilla torget. Det fanns tyvärr ingen hatt som jag tyckte var passande.

När jag tagit mig förbi slussen i Bengtsfors så paddlar jag kanske en timme innan det är dags för nästa sluss. Där kan jag inte hitta någonstans att sätta i kajaken efter att jag tagit mig upp. Det är alldeles för brant att ta sig ned i kanalen. Som tur är så går det en cykelväg på en gammal nedlagd banvall längs med kanalen som används av turister. Med kajaken på kärran beger jag mig vidare till fots. Det går så lätt att jag beslutar mig för att springa vidare den halvmil som det är kvar innan jag är framme vid Billingsfors och Laxsjön. På vägen möter jag några cyklister som försöker se obekrädda ut vid synen av den här token som springer längs kanalen med en kajak på släp. Väl framme

i Billingsfors så passar jag på att bada lite för att svalka mig lite. Det blev rätt så svettigt att springa hela vägen. Efter att ha paddlat igenom Laxsjön med dess fantastiskt fina omgivning så kommer jag till Dals Ed

där det ligger ett par slussar med några hundra meters mellanrum. Det känns inte som någon idé att paddla mellan slussarna utan jag

beslutar mig att ta mig fram på land istället. På vägen genom Dals Ed passar jag på att äta lunch på den lokala pizzerian tillsammans med det lokala dagiset som är där samtidigt. Det är livat värre och ungarna undrar på bred dalsländska vad jag är för någon och varför jag släpar omkring på en kajak med hjul. Efter en lång stund har jag besvarat allas frågor och kan ge mig av.

När jag är i närheten av Håverud så ser jag en bekant siluett längre fram på sjön. En Klepperkajak av Faultmodell! Jag ökar därför tempot en smula och efter en stund är jag ikapp kajaken. Det visar sig vara en gammal blå Pouch kajak med två tyskar från östra Tyskland som är här på semester. Pouchen är av samma typ som Klepper d.v.s. träskelett med uppblåsbart gummiskrov runt om. De blir lite förundrade när jag känner igen kajaktypen de paddlar i så jag berättar om min bakgrund som "Kustjäger" i den svenska marinen. De verkar nöjda med svaret och nickar förstående. Under tiden som vi paddlar och samtalar verkar det som Gripenpiloterna från F7 Såtenäs tränar lågflygning över oss vilket de båda tyskarna inte uppskattar. De säger att de vill ha det lugn. Själv har jag inget emot detta men instämmer att känslan av lugn

inte riktigt vill infinna sig. När jag säger att det är tur att Gripenplanet är så tyst så skakar tyskarna på huvudet och ser frågande ut. Jag funderar om jag skall göra en liten utläggning om de svenska stridsflygplanen som finns och funnits men avstår.

Vi gör sällskap fram till Håverud där jag har planerat att genomföra min enda slussning på turen eftersom jag gärna skulle vilja paddla på den akvedukt som finns där. Den enda i som finns i Sverige? Tyvärr så är det redan en passagerarbåt på väg i slussarna från andra hållet och enligt slussvakten så tar det en timme och en kvart innan den har passerat. Sedan tar det minst 50 minuter för oss att slussa oss igenom åt andra hållet. Det är alldeles för lång tid för mig så jag drar upp kajaken och letar reda på en bra väg för att ta mig runt slussarna till fots. Vägen som jag hittar är helt okej att dra kajakkärran på och 20 minuter senare är jag på väg mot dagens slutmål som är Väneren. Det känns skönt när jag passerar under riksväg 45 vid Köpmannebro. I morgon kommer det inte att bli några slussar. Skönt!

Efter att ha valt en något ojämn och knölig tältplats vaknar jag till F7 piloterna som tar sin tidiga morgonrun- da över tältet så det dånar. De verkar ha rörlig spaning mot mig. Idag kommer det bli tämligen ensidig paddling och få eller inga öar att gömma sig bakom. Till en början är det ganska stilla så jag väljer att

inte speciellt strömt. Har jag tur så kommer det att vara rejält medströms efter Trollhättan eftersom det finns ett stort vattenkraftverk där med stor fallhöjd. Något som jag inte har någon tur med är mina öron som värker allt mer i solskenet. Kepsen ger ju

gena lite och paddlar ganska långt ut. Efter en timme blåser det upp till kuling och vågorna blir alldeles för höga men det är bara att paddla på. Det är i alla fall ingen risk att jag somnar. På eftermiddagen får jag motvind och det känns riktigt skönt när jag svänger innanför den skyddande piren på Ursands camping norr om Vänersborg. Samtidigt som jag slår upp tältet och hänger upp blöta kläder så får jag berätta om min tur för en nyfiken familj. Det är alltid kul att prata med folk som är intresserade av vad man gör.

Nästa dag tar mig in i Göta älv via Vänersborg och beger mig vidare ner mot Trollhättan. Än så länge är det

inte alls samma skydd som en hatt. I Trollhättan passar jag på att äta lunch i skuggan eftersom det är rätt så varmt och helt vindstilla. Väl ute i älven igen känner jag hur strömmen tar mig med och det går med mina mått mått fort och lätt att paddla. I som de känns ett huj är jag nere vid Lilla Edet där den sista slussen väntar. Upp med kajaken på kärran för sista gången för att gå. Jag passar på att handla lite mat och äta lite innan jag ger mig iväg ut på älven igen. Jag stannar vid Västerlanda alldeles intill riksväg 45 som håller mig vaken rätt länge med sin ljudliga trafik.

Det är fortfarande medströms när jag tidigt ger mig av mot havet. Äter lunch på Angeredsbrons bropelarfäste i lätt duggregn, det första under dagtid på den här turen. När jag kommer ut i Göteborgs hamn så är det någon form av repetition inför kvällens hårdrockskonsert i hamnområdet. En imponerande ljudanläggning som får ljudet från vilket stridsflygplan som helst att blekna. Det är skvalpiggt värre och det är svårt att styra eftersom fören hoppar fram och tillbaka. Vid Cityvarvet blir jag nästan överkörd av en chartrad gummibåt modell snabb och med en styrman som är av modell korkad som drar förbi fören på mig med högsta fart. Han flinar och vinkar glatt samtidigt som hans turister klamrar sig fast i gummibåtens linor. Själv blir jag mest arg över att folk utan sjövätt får framföra sådana båtar. Längre ut i hamnen ligger Ostin-diefararen där en flock kostymnissar i vita byggarbetarhjälmars vallas runt på däck. Ute under Älvsborgsbron övar några båtar inför Volvo Baltic Race. Deras besättningar verkar väldigt upptagna av sina uppgifter på båtarna. Fast för att segla så långsamt i den vinden med en så snabb båt så är de inte speciellt duktiga. Det visar sig att något TV - team är där och filmar. Undrar om jag kom med bild? Kändis direkt! Bergis!

Det blåser rak motvind hela tiden och det går rätt så tungt. Jag slår läger på en ö alldeles intill Älvsborgs nya fästning som visar sig vara den ö där alla soldater som tillhört garnisonen blivit begravda. Blir intressant att se om det spökar i natt.

Jag har inte märkt av några spöken under natten men vad värre är. Det ösregnar och verkar inte ha något

slut. Jag tvingas packa ned tältet blött i kajaken. Det fortsätter att regna och när jag äter lunch på ett litet skär söder om Marstrand är jag genomblöt, frusen genom märg och ben. Flashbacks från värnplikten fladdrar förbi och orden jag skall aldrig, frysa, vara blöt eller hungrig ringer i mitt huvud. Man måste lära sig lida för att förstå var det någon som sa och just nu känns det som jag förstår vad det innebär mer än någonsin. Rekordsnabbt är lunchen avklarad och jag ger mig av fortast möjligt för att få upp värmen. Jag paddlar full fart i minst en kvart och får slutligen upp värmen. Inne i Marstrand är gästhamnen full av båtar och på redan utanför är det stor seglingsregatta. Alla båtar med färgglad spinnakers. Den ena färggladare än den andra. På vägen vidare norrut passerar jag Klädesholmen och slår läger för sista gången, i regnet på en liten holme utanför Skärhamn på Tjörn. Att sätta upp tältet går imponerande snabbt så snart sitter jag därinne och lyssnar på ösregnet. Tältet är ganska torrt inne med tanke på att det packades ned genomblött. Det finns inget annat att göra än att äta lite och sova.

Det blåser väldigt stark vind rakt västerifrån och det är uppehåll när jag ger mig av. Det är inga större problem fram till Kyrkesund som är sista utposten på Tjörn. Därefter är det en halvtimmes paddling med öppet vatten och stora vågor som slår över mig och kajaken ett par gånger. Framme i lä bakom öarna utanför Mollösund är jag genomblöt precis som igår men det regnar åtminstone inte

så jag torkar fort. Tar mig vidare norrut mot Härmanö och Gullholmen för att kunna svänga in i Ellösfjorden mot Orust. I slutet av Ellösfjorden ligger Malö strömmar som kan vara mycket starka. Upp till fem knop ibland.

När jag är en halv kilometer från strömmarnas inlopp så blåser det upp och med vinden i ryggen och vågorna bakifrån som pressar på så känns det som jag flyger fram med kajaken. Det är svårt att styra i vågorna som slår över mig ibland och jag börjar känna mig rätt så uppjagad. Till slut känns det som jag inte kan styra i överhuvudtaget. Jag dras in i strömmen och har inget annat i tankarna än att ta mig ut på andra sidan i lugnare vatten fortast möjligt. En våg som träffar mig är så kraftig att hela kajaken trycks ned under vattnet och vattenlinjen hamnar

jämns med nedre delen av bröstkorgen. Nu är det för första gången obehagligt men kajaken är snabbt uppe i normalt flytläge och jag spurtar vilt den sista biten in genom strömmen och ut på andra sidan. Där är det riktigt stilla och jag kan slå av till normal paddeltakt den sista biten ut på Koljefjorden och in i Kungsviken där jag startade för tio dygn sedan.

Det känns skönt att kliva iland men samtidigt lite vemodigt för det har varit tio fantastiska dygn med sköna naturupplevelser och möten med nya människor. En tur att rekommendera för den inbitne paddlaren och friluftsmänniskan. Fast man bör nog ha tränat en del innan om man inte vill köra på ren skär vilja hela tiden.

David Anderson
PB/KJ 00

Karta över paddlingens sträckning.